

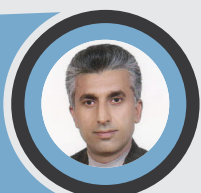
مقدمه

همان‌گونه که از نام مجوز بسته‌بندی بر می‌آید، این نوع مجوز برای بسته‌بندی انواع کالاها و اقلام مختلف در زمینه‌های گوناگون صادر می‌شود که به اشخاص حقیقی و حقوقی جهت سرمایه‌گذاری داخلی یا خارجی اعطا می‌شود و امکان انتقال مجوز به دیگران نیز وجود دارد و به دارنده اجازه می‌دهد تا در یکی از شهرک‌های صنعتی، منطقه یا ناحیه صنعتی یا در مناطق مجاز که در پروانه تأسیس عنوان شده است اقدام کند. مجوز بسته‌بندی با توجه به نوع محصول بسته‌بندی

آشنایی با انواع مجوزهای بهداشتی برای تولید و بسته‌بندی مواد غذایی

غلامحسن رستم‌پور

کارشناس مسؤل آموزش بهورزی و رابط
فصلنامه بهورزی دانشگاه علوم پزشکی بابل

احمدعلی شربانی

کارشناس برنامه بهداشت مواد غذایی
دانشگاه علوم پزشکی مشهد

اهداف آموزشی

امیداست خوانندگان محترم پس از مطالعه:

- مفهوم مجوز بهداشتی و جواز بسته‌بندی را درک کنند.
- مفهوم پروانه تأسیس، پروانه ساخت، پروانه بهره‌برداری را بیان کنند.
- اهمیت اخذ مجوز تولید و بسته‌بندی مواد غذایی را شرح دهند.
- مراحل اخذ مجوزهای لازم برای تولید و بسته‌بندی مواد غذایی را فهرست کنند.

از سازمان صنعت و معدن و تجارت، جهاد کشاورزی، سازمان صنایع یا سایر ارگان‌های مربوط صادر می‌شود. مجوزهای بهداشتی شامل پروانه بهره‌برداری، پروانه مسوول فنی، پروانه بهداشت ساخت، تمدید یا اصلاح پروانه ساخت، مجوز مندرجات برچسب و مجوزهای موردی شامل تغییر وزن و نوع بسته‌بندی، تغییر نام محصول یا مؤسسه، پروانه ظرفیت خالی کارخانجات، شناسه بهداشت کارگاهی، صدور مجوز واردات و گواهی بهداشت برای صادرات محصولات مشمول قانون موادخوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی، با توجه به ضوابط، مقررات و دستورالعمل‌های تولید، نگهداری، توزیع و فروش این محصولات صادر می‌شود.

مجوز بهداشتی: به پروانه‌ای می‌گویند که برای تأسیس، بهره‌برداری، مسوولیت فنی و ساخت محصولات مشمول قانون موادخوردنی، آشامیدنی آرایشی و بهداشتی صادر می‌شود.

پروانه تأسیس: به مجوزی اطلاق می‌شود که پس از صدور پروانه بهره‌برداری صنایع یا جهاد سازندگی و براساس اصول ضوابط مربوط که قبلاً هماهنگ شده است توسط اداره کل نظارت بر موادغذایی و بهداشتی صادر می‌شود.

پروانه بهره‌برداری: پروانه بهره‌برداری، پس از صدور پروانه تأسیس یا به‌طور همزمان و در صورت داشتن شرایط و ضوابط مربوط از نظر امکانات، ماشین‌آلات و تجهیزات و ارسال فرم بهره‌برداری و نیز تأیید شرایط فنی و بهداشتی مؤسسه، در معاونت غذا و داروی دانشگاه صادر می‌شود.

پروانه مسوول فنی: پروانه مسوول فنی همان گواهینامه صلاحیت علمی و فنی مسوول کنترل کیفی مستقر در واحد تولیدی است. پروانه مسوول فنی پس از صدور پروانه بهره‌برداری صادر می‌شود. فرد معرفی شده باید شرایط لازم برای کنترل و نظارت بر تولید در کارگاه‌ها و کارخانجات را داشته و همچنین مدرک تحصیلی او (حداقل کارشناسی) به تأیید کمیته فنی و قانونی رسیده باشد. اصولاً مؤسسات مشمول قانون در زمان اخذ پروانه ساخت باید دارای مسوول فنی تایید شده از طرف اداره کل نظارت بر موادغذایی و بهداشتی باشند و پروانه مسوولیت فنی را گرفته باشند.

پروانه بهداشت ساخت: به مدرکی اطلاق می‌شود که در آن ترکیب، میزان مواد اولیه و ویژگی‌های معین فرمول

ساخت درج و تأیید شده باشد. این مدرک مجوز نهایی وزارت بهداشت برای تولید فرآورده‌های غذایی، آرایشی و بهداشتی بوده و هر کالای دارای پروانه مذکور مجاز به عرضه و قابل مصرف است.

برای صدور پروانه ساخت، واحد تولیدی باید از نظر فنی و بهداشتی، مورد تأیید بوده و پس از مطابقت فرمول ساخت محصول با استانداردها و ضوابط مربوط از طرف اداره کل نظارت بر موادغذایی و بهداشتی صادر می‌شود. زمانی که مؤسسه آمادگی تولید داشته و از نظر فنی و بهداشتی مورد تأیید باشد، پروانه بهداشت ساخت صادر و از اولین سری تولید، نمونه‌برداری شده و پس از تأیید آزمایشگاه، اجازه توزیع داده می‌شود. اعتبار پروانه‌های ساخت، در حال حاضر ۵ سال از تاریخ صدور است. در پروانه بهداشت ساخت نام محصول، مشخصات بسته‌بندی، وزن خالص، مواد متشکله، نام و مشخصات تولیدکننده و... ثبت می‌شود. همه مراحل تمدید پروانه ساخت، همانند صدور پروانه ساخت است و برای تمدید آن در صورتی که فرمول مندرج در آن تفاوتی با فرمول قید شده در پروانه ساخت قبلی نداشته باشد، دانشگاه‌ها می‌توانند اقدام کنند. چنانچه فرمول محصول، تغییر کرده باشد از طریق اداره کل نظارت بر موادغذایی و بهداشتی اقدام می‌شود.

تغییر وزن و نام محصول: متقاضیان تولید موادغذایی و آرایشی و بهداشتی که قصد تغییر در وزن یک محصول را دارند، باید مراتب را به اداره کل نظارت یا ادارات نظارت بر موادغذایی و بهداشتی استان‌ها، اعلام و مجوز دریافت کنند. برای تغییر نام محصول، ارایه تصدیق ثبت نام جدید، اصل پروانه ساخت قبلی و فیش بانکی، برابر تصویب نامه هیأت وزیران، الزامی است.

نحوه صدور مجوز چاپ برچسب: مجوز چاپ برچسب، برای محصولات مشمول قانون که دارای پروانه بهداشت ساخت معتبر بوده و از نظر فنی و بهداشتی نیز مورد تأیید باشند، صادر می‌شود. برابر ماده ۱۱ قانون موادخوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی، برچسب‌های محصولات مشمول قانون مذکور، باید دارای مشخصات زیر، به زبان فارسی و خوانا باشند:

۱. نام و آدرس مؤسسه سازنده ۲. نام محصول ۳. مواد متشکله ۴. شماره پروانه ساخت از وزارت بهداشت ۵. سری ساخت ۶. تاریخ ساخت و تاریخ انقضای مصرف ۷. درج جمله ساخت ایران روی برچسب ۸. وزن خالص بدیهی است، در مواردی که مجوز برچسب صادراتی داده می‌شود این مطلب می‌تواند به زبان غیر فارسی نیز روی محصول، درج شود، مشروط به آن که، منحصراً برای صادرات باشد.

مجوز ورود و ترخیص کالا: دریافت این مجوزها از مراحل اخذ مجوز تولید مواد غذایی بوده و برای افرادی که قصد دارند محصولات غذایی خود را صادر کنند یا برای تهیه مواد اولیه ساخت مواد غذایی خود نیاز به واردات دارند، الزامی خواهد بود. سازمان نظارت بر مواد غذایی و بهداشتی در این امر نیز ذی‌صلاح بوده و شما برای دریافت این مدارک باید پروسه‌های قانونی و حقوقی را در این سازمان طی کنید. ورود کالا مجوزی است که بر طبق مقررات واردات و صادرات بازرگانی و در صورت تکمیل مدارک مربوط توسط اداره نظارت بر مواد غذایی و بهداشتی و یا ادارات تابعه برحسب مورد پس از طی مراحل قانونی و بررسی‌های لازم صادر می‌شود و در واقع موافقت اولیه برای ورود کالای مورد نظر به کشور است. ترخیص کالا مجوزی است که پس از ورود کالا به گمرکات کشور جهت عرضه و پس از تأیید قابلیت مصرف و طی مراحل قانونی برابر مقررات مربوط صادر می‌شود. دریافت مجوز بسته بندی نسبت به مجوز تولید راحت‌تر است و امکان گرفتن آن با توجه به ضوابط استقرار مربوط به اداره حفاظت از محیط زیست، در داخل محدوده و شعاع ۱۲۰ کیلومتری آسان‌تر است.

شناسه بهداشت کارگاهی

مجوزی است که به واحدهای تولیدی بومی و سنتی که دارای حداقل شرایط بهداشتی تولید هستند اعطا می‌شود. این مجوز شماره‌ای است مرکب از کد دانشگاه مربوط و ارقام شمارش واحد (از عدد ۱۰۰۰ شروع می‌شود) که جهت شناسایی به کارگاه تولید و بسته‌بندی پس از اجرای ضوابط فنی و بهداشتی و ارایه مدارک لازم

اختصاص داده می‌شود.

* مدت اعتبار شناسه بهداشت کارگاهی از زمان صدور حداکثر به مدت یک سال است.

* تمدید اعتبار شناسه بهداشت کارگاهی منوط به عملکرد مطلوب واحد تولیدی و رعایت ضوابط و دستورالعمل‌ها حداکثر ۲ سال خواهد بود.

* جهت تمدید شناسه بهداشت کارگاهی واحد تولیدی باید یک ماه قبل از پایان مدت اعتبار تقاضای کتبی خود را به این معاونت ارایه کند.

* در صورت انقضای تاریخ اعتبار شناسه بهداشت کارگاهی واحد تولیدی باید از بسته‌بندی محصولات با مشخصات و نام خودداری کرده و نسبت به تمدید شناسه نظارت اقدام کند.

* شناسه بهداشت کارگاهی منحصراً جهت محل تولید و بسته‌بندی صادر می‌شود و در صورت انتقال کارگاه استفاده از شماره شناسه نظارت غیر مجاز بوده و باید نسبت به اصلاح آن اقدام شود.

اخذ جواز بسته‌بندی در خصوص کالاهای گوناگون متفاوت است. در اخذ جواز نکاتی به شرح ذیل وجود دارد:

* محل کارگاه یا کارخانه

* مترائ کارگاه یا کارخانه

* فاصله کارگاه یا کارخانه با برخی مشاغل

* نوع پایان کار کارگاه یا کارخانه

* بررسی امور مالیاتی، شهرداری، اراضی، منابع طبیعی، زیست محیطی، اماکن، بهداشت و سند مالکیت کارگاه یا کارخانه

جواز بسته‌بندی را می‌توان از مراجع ذی‌صلاح ذیل دریافت کرد که بعضی از این ادارات با آن مرتبط هستند:

* سازمان صنعت و معدن و تجارت

* سازمان جهاد کشاورزی

* اتحادیه

* دانشگاه علوم پزشکی (اداره نظارت بر مواد غذایی)

* اداره کار در قالب تولید مشاغل خانگی بجز بسته‌بندی مواد غذایی

* مجمع امور صنفی

* صنایع دستی و گردشگری

می‌دهند. بنابراین قبل از انجام هرگونه اقدامی در خصوص اخذ مجوز حتماً از بهداشتی بودن و کیفیت مناسب محصولات غذایی خود اطمینان حاصل کنید.

مراحل اخذ مجوزهای لازم جهت تولید و بسته‌بندی:

جواز تأسیس از سازمان جهاد کشاورزی (صنایع روستایی جهاد) یا سازمان صنایع و معادن دریافت پروانه بهره‌برداری از جهاد یا صنایع که از آن جواز تأسیس اخذ شده، دریافت پروانه تأسیس و بهره‌برداری از وزارت بهداشت، سازمان غذا و دارو معرفی مسؤول فنی واجد شرایط و صدور پروانه مسؤول فنی ثبت نام تجاری و اقدام جهت اخذ پروانه بهداشتی ساخت از سازمان غذا و دارو وزارت بهداشت.

نتیجه‌گیری

امروزه از بسته‌بندی فقط برای محافظت از کالا استفاده نمی‌شود، بلکه برای آن نقش‌ها و مسؤولیت‌های زیادی قایلند از جمله این که به خریدار اطلاعات مناسب بدهد، برای مشتری جذابیت داشته باشد، شخصیت و شأن مشتری را حفظ کند، نوع و جنس مواد اولیه از نظر بهداشتی و ایمنی مناسب انتخاب شود و سلامتی در مورد مصرف را تضمین کند. به طور کلی زمانی می‌توان یک بسته‌بندی را موفق دانست که جاذبه‌های ذیل را دارا باشد: جاذبه کلام، طراحی، حفظ و نگهداری محتوا، کمیت و کیفیت مناسب، تبلیغات و جاذبه قیمت داشته باشد. به طور کلی تدوین این مجموعه به منظور اطلاع‌رسانی و آشنایی بیشتر همکاران با ضوابط، مقررات، قوانین مربوط به صدور مجوزهای بهداشتی تهیه شده است.

نحوه صدور گواهی بهداشت، برای صادرات مواد غذایی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی

جهت صدور گواهی بهداشت، برای محموله‌های مواد غذایی و بهداشتی به دو شکل زیر، اقدام می‌شود:

۱. برای مؤسساتی که دارای پروانه‌های ساخت بهداشتی، بالاصح پروانه ساخت معتبر باشند، به استناد پروانه ساخت، گواهی بهداشت، صادر می‌شود. گاهی بنا به تشخیص کارشناسی و در صورت لزوم، از محموله صادراتی نمونه‌برداری و پس از تأیید آزمایشگاه، اقدام به صدور گواهی بهداشت می‌شود.
۲. در مورد مؤسساتی که به صورت سنتی، مشغول به کار هستند و دارای کد بهداشتی بوده و فاقد پروانه‌های بهداشتی هستند، پس از بازدید از محموله صادراتی و در صورت لزوم نمونه‌برداری و پس از تأیید آزمایشگاه، گواهی بهداشت صادر خواهد شد.

اهمیت اخذ مجوز تولید مواد غذایی: شما بدون مجوز

قادر به انجام هیچ فعالیتی در این خصوص نبوده و در صورتی که محصولات غذایی را تحت عنوان یک برند تولید کنید، متخلف خواهید بود. این گونه تخلف‌ها از طرف نهادهای نظارتی و بهداشتی مواد غذایی دارای پیگردهای قانونی است. بنابراین بهتر است مراحل اخذ مجوز تولید مواد غذایی را گذرانده و تاییدیه نهایی کارشناسان و مسؤولان ذی‌صلاح را به دست آورید. دقت داشته باشید که کیفیت و بهداشت از مهم‌ترین ویژگی‌هایی است که مد نظر مسؤولان این نهادها قرار داشته و درباره آن سختگیری‌های زیادی انجام

- منابع
- * بهداشت و ایمنی مواد غذایی، تألیف دکتر سوسن محمودی و همکاران
 - * تغذیه و بهداشت مواد غذایی، تألیف و بازسازی نسرین امیدوار، شهرزاد رکنی و همکاران
 - * میرنظامی ضیابری، حسن - اصول بسته‌بندی مواد غذایی
 - * سایت بهداشت محیط ایران <http://www.environmentalhealth.ir>
 - * دستورالعمل اجرایی نحوه صدور و تمدید پروانه بهداشتی ساخت، معاونت غذا و دارو

به این موضوع امتیاز دهید (۱۰ تا ۱۰۰). کد موضوع ۱۰۵۲۱۲ پیامک ۳۰۰۰۷۲۷۳۱۰۰۱. نحوه امتیازدهی: امتیاز - شماره مقاله. مثال: اگر امتیاز شما ۸۰ باشد (۸۰ - ۱۰۵۲۱۲)